

3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/2755-17/ed20130401/sp:max20#n185>
4. Єдиний Державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/>
5. Gaygusuz v. Austria, рішення ЄСПЛ від 16 вересня 1996 року.
6. Klein v. Austria, рішення ЄСПЛ від 03. 06. 2011 року.
7. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року з наст. змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
8. Трудове право України : підручник / За загальною редакцією М. І. Іншина, В. Л. Костюка, В. П. Мельника. - К. : «МП Леся», 2015. 532 с.
9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року. Зі змінами від 20.03. 2020 [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. – [URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17.>]
10. Іншин М. І. Проблеми правового регулювання безробіття і зайнятості в Україні та напрямки його удосконалення //Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 1997. – №. 2. – С. 192-194.
11. Заборовський В. В., Бисага Ю. М., Булеца С. Б. Правовий статус адвоката: проблеми теорії та практики. – 2019.
12. Горбань Н. С. Зупинення права на заняття адвокатською діяльністю //Цивілістична процесуальна думка. – 2016. – №. 3. – С. 77-80.
13. Іванцова А. В. Проблеми реалізації адвокатом права на заняття адвокатською діяльністю //Вісник Академії адвокатури України. – 2009. – №. 1. – С. 180-183.

УДК 349.2

Кайда Н. Я.,

к.ю.н., проректор з адміністративної та наукової роботи КУП НАНУ, доцент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

ЗОВНІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЗА ВІДПОВІДНІСТЮ ПРОЕКТІВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО АКТУ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРАВУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У статті проаналізовано специфіку зовнішнього контролю за відповідністю проектів нормативно-правового акту трудового законодавства України праву Європейського Союзу. З'ясовано види зовнішнього контролю по темі. Охарактеризовано сутність кожного із них.

Ключові слова: *зовнішній контроль, трудове законодавство, праця, Європейський Союз, роботодавець.*

In the article the specifics of external control over the compliance of draft regulations of labor legislation of Ukraine with the law of the European Union are analyzed. The types of external control on the topic are clarified. The essence of each of them is described.

Key words: *external control, labor legislation, labor, European Union, employer.*

Як свідчать статистичні дані, впродовж першої та другої сесії ІХ скликання Верховної Ради України було прийнято 155 законів. Порівнюючи із Верховною Радою України VIII скликання, відзначимо схожу динаміку прийняття законодавчих актів, адже у попередньому скликанні за цей же період було прийнято 140 законодавчих актів [1]. Аналізуючи статистику по різних скликаннях Верховної Ради України, зазначимо, що у 2019 році лише протягом кількох перших місяців роботи Верховної Ради України нового скликання було зареєстровано 1490 проєктів законів та постанов, із яких ухвалено 94 законопроєкти [2]. Верховна Рада VIII скликання прийняла всього 699 законопроєктів, із них у 2018 році – 158 [3], у 2017 році – 174, у 2016 році – 212 [4]; Верховна Рада України VII скликання прийняла 699 законопроєктів, VI скликання – 739 законопроєктів, у IV скликанні 801 законопроєкт став законом, а у III скликанні – 766 [5]. Як можемо переконатись, лише за останніх декілька років вітчизняним законодавцем було прийнято понад півсотні законодавчих актів і динаміка свідчить про те, що з кожним роком їх число зменшується, проте незначним чином, тобто чисельність прийнятих Верховною Радою України законів є дуже великою. Незважаючи на те, що такі нормативно-правові акти, як Кодекс законів про працю України [6], зберігають свою чинність протягом декількох десятків років, зміни до них по суті вносяться щорічно, тому законодавство України, у тому числі й трудове, можна охарактеризувати як нестабільне. Нові нормативно-правові акти та зміни до чинних нормативно-правових актів приймаються регулярно, і в умовах, коли Україною поставлено задачу щодо вступу до Європейського Союзу, важливо, щоб зміст кожного прийнятого законопроєкту у сфері трудового права відповідав задекларованим цілям зближення із законодавством Європейського Союзу та був сформульований із урахуванням принципів та норм *acquis communautaire*.

Враховуючи кількість нормативно-правових актів, які приймаються в Україні щорічно, зазначимо, що для нашої держави важливо налагодити стабільні та дієві механізми контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу. Як свідчить наше дослідження, такі механізми на сьогодні в Україні існують. Для цього вітчизняний законодавець створив спеціальні інституції, до повноважень яких належить контроль за відповідністю проєктів нормативно-правових актів праву ЄС, прийняв спеціальне законодавство, яке урегулює функціонування механізмів контролю відповідності законопроєктів нормам *acquis communautaire*, забезпечив розподіл повноважень між такими інституціями та координацію їх діяльності. Як наслідок, існують підстави для того, щоб вести мову про існування в нашій державі механізму контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу. Але водночас звернення до наукової літератури засвідчує те, що даний механізм на сьогодні не отримав належної уваги з боку науковців і розглядається переважно в різноманітних аналітичних джерелах. Враховуючи ту кількість нормативно-правових актів, які щорічно приймаються вітчизняним законодавцем, важливо, щоб, по-перше, були створені ефективні механізми контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів праву Європейського Союзу, по-друге, кожен із законопроєктів пройшов перевірку на відповідність *acquis communautaire*, по-третє, був забезпечений належний науковий супровід контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів праву Європейського Союзу, адже, як нами відзначалось раніше, процедури адаптації трудового законодавства України до законодавства ЄС включають, у тому числі, й правову експертизу проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства щодо відповідності *acquis communautaire*, здійснення перекладів джерел *acquis communautaire* у трудовій сфері на українську мову, проведення порівняльного аналізу регулювання трудових правовідносин в Україні та ЄС, підготовку глосарію термінів *acquis communautaire*. Тобто у процедурах забезпечення відповідності проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу наука відіграє важливу роль.

Питання інституційно-правового забезпечення адаптації законодавства України до законодавства ЄС через призму механізмів забезпечення відповідності проєктів нормативно-

правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу розглядали у своїх працях такі автори: О.А. Бедова, Н.Б. Болотіна, І.З. Брацук, Ю.П. Гаряча, О.В. Головенко, С.В. Грищак, А.Ю. Денисевич, В.В. Зелінська, О.Л. Євглевська, С.В. Істомін, Т.О. Коломоєць, М.Г. Кравченко, О.Л. Кучма, П.М. Лисенко, О.І. Миколенко, В.Ф. Москаленко, Т.І. Мостицька, Н.М. Мужикова, О.А. Музика-Стефанчук, О.Л. Назаренко, Н.М. Пархоменко, О.В. Прилипчук, А.О. Поліщук, О.С. Проневич, В.Ф. Пузирний, П.М. Рабинович, І.С. Сахарук, Г.О. Слабкий, Л.А. Семиног, О.В. Тищенко, О.А. Телічко, К.О. Трихліб, М.В. Трубіна, О.Б. Чорномаз, Л.А. Шевченко, М.М. Шумило. Проте варто враховувати, що у науковій літературі питання контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу переважно розглядаються через призму діяльності органів, які його здійснюють. Відповідно, самі механізми контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу переважно залишаються поза увагою науковців, що засвідчує необхідність дослідження даного питання.

Зовнішній контроль у всіх без винятку випадках здійснюється Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції [7, с. 16]. Відповідно до статті 93 Конституції України [8] право законодавчої ініціативи належить народним депутатам України, Кабінету Міністрів України, Президентові України. При поданні законопроектів цими суб'єктами контроль за їх відповідністю праву Європейського Союзу здійснюється Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції у відповідності із статтями 93 та 103 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 № 1861-VI [9]. Із положень статті 93 можна зробити висновок, що Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції має право самостійно здійснювати експертизу на відповідність законопроектів міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, а зміст статті 103 свідчить про те, що до компетенції Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції належить направлення законопроектів до Кабінету Міністрів України для здійснення експертизи на предмет їх відповідності нормам, принципам, цілям та завданням Угоди.

Незважаючи на те, що запропонована авторами навчального посібника «Адаптація соціальної політики та трудового законодавства України до стандартів ЄС» концепція, згідно з якою контроль за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу здійснюється на стадіях оцінки відповідності проєкту нормативно-правового акта на відповідність *acquis communautaire*, яка здійснюється розробником проєкту, та перевірки відповідності проєкту нормативно-правового акта праву Європейського Союзу, яка проводиться органом, що координує адаптацію, на нашу думку, є коректною, варто звернути увагу на існування процедури, відповідно до якої контроль за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу не здійснюється взагалі. Так, в аналітичному звіті Європейського інформаційно-дослідницького центру «Як забезпечити належну євроінтеграційну експертизу у вітчизняному законодавчому процесі?» вказується на практику використання Верховною Радою скороченої процедури розгляду законопроектів [7, с. 17]. Скорочена процедура розгляду законопроектів передбачена статтею 101 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 № 1861-VI [9]. У нормах цієї статті встановлено, що Президент України чи Верховна Рада України можуть визначити законопроекти як невідкладні, у такому разі законопроект, визначений як невідкладний, після завершення його попереднього розгляду чи доопрацювання включається до порядку денного найближчого пленарного засідання Верховної Ради і розглядається позачергово. Тобто, якщо Президент України чи Верховна Рада України визначають законопроект як невідкладний, Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції фактично позбавляється повноваження стосовно здійснення його експертизи, тому контроль за його відповідністю праву Європейського Союзу може здійснюватись лише на рівні внутрішнього контролю.

Отже, усе вищенаведене дозволяє зробити висновок про існування трьох видів контролю за

відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу:

1) внутрішнього контролю, який здійснюється суб'єктом законодавчої ініціативи при розробці проєкту нормативно-правового акта та реалізується шляхом самостійного контролю того, щоб зміст проєкту нормативно-правового акту трудового законодавства України відповідав положенням *acquis communautaire*;

2) зовнішнього контролю, який реалізується Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції та полягає у проведенні експертизи усіх проєктів нормативно-правових актів, внесених Кабінетом Міністрів України та Президентом України, на предмет їх відповідності праву Європейського Союзу;

3) відсутністю зовнішнього контролю. Він не здійснюється тоді, коли Президентом України чи Верховною Радою України законопроект визначається як невідкладний. У цьому випадку він включається до порядку денного найближчого пленарного засідання Верховної Ради України без експертизи Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції на відповідність праву Європейського Союзу.

Аналіз внутрішнього контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу, на нашу думку, варто здійснювати із урахуванням того, що відповідно до статті 93 Конституції України [8] право законодавчої ініціативи належить народним депутатам України, Кабінету Міністрів України та Президентові України. А тому в рамках даного дослідження варто встановити, у чому полягає специфіка внутрішнього контролю кожного із зазначених суб'єктів.

Розглядаючи внутрішній контроль проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України, які подаються народними депутатами України, зробимо висновок про те, що у даному випадку він здійснюється Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (він також здійснює зовнішній контроль проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства, внесених Кабінетом Міністрів України та Президентом України). Так, у відповідності із статтею 93 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 № 1861-VI [9] всі проєкти нормативно-правових актів трудового законодавства України після їх реєстрації направляються Головою Верховної Ради України в комітет, до предмета відання якого належить оцінка відповідності законопроектів міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, для підготовки експертного висновку, тобто до Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції. Відповідно, даний комітет згідно із статтею 103 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10.02.2010 № 1861-VI [9] при підготовці до першого читання в обов'язковому порядку направляє проєкт нормативно-правового акта трудового законодавства для проведення наукової експертизи, а при підготовці до всіх наступних читань – для проведення юридичної експертизи. Після отримання висновків експертиз Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції опрацьовує їх та приймає рішення щодо подальшої роботи над законопроектом.

Внутрішній контроль проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України, які подаються Кабінетом Міністрів України, згідно із параграфом 35 Регламенту Кабінету Міністрів України [10] здійснюється розробником. На розробника проєкту нормативно-правового акта трудового законодавства України покладаються зобов'язання щодо визначення джерел права Європейського Союзу, які урегульовують правовідносини, аналогічні тим, що планується врегулювати проєктом нормативно-правового акта трудового законодавства, а також встановлення сутності міжнародно-правових зобов'язань України стосовно предмета правового регулювання цього проєкту та наявності програмних документів у сфері європейської інтеграції з предмета, пов'язаного із трудовими правовідносинами. Далі розробник проєкту нормативно-правового акта трудового законодавства України має провести порівняльно-правовий аналіз його змісту та зазначених вище джерел і при виявленні невідповідності їхнього змісту обґрунтувати,

чому прийняття нормативно-правового акта трудового законодавства України, який відповідає праву Європейського Союзу, на даному етапі є неможливим.

Також відзначимо, що на стадії внутрішнього контролю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України, які подаються Кабінетом Міністрів України, важливе значення відіграє Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України, компетенція якого у даній сфері аналізувалась нами раніше у даній роботі. Так, на стадії внутрішнього контролю Урядовий офіс здійснює організаційне, експертно-аналітичне та інформаційне забезпечення опрацювання проєкту нормативно-правового акта трудового законодавства України на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та на відповідність положенням *acquis communautaire*. Отже, роль Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України також полягає у тому, що він здійснює контроль за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України, які розроблені Кабінетом Міністрів України та подаються до Верховної Ради України, праву Європейського Союзу.

Щодо проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України, які подаються Президентом України, то контроль за їх відповідністю праву Європейського Союзу згідно з чинним законодавством здійснюється Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції. Тобто внутрішній контроль за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства Президента України праву Європейського Союзу чинним законодавством не передбачений.

Отже, проаналізувавши внутрішній контроль за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу, виділимо його наступні особливості:

1) внутрішній контроль за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу здійснюється винятково щодо проєктів, ініціаторами яких є народні депутати України та Кабінет Міністрів України.

Як нами встановлено, контроль за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу, ініціаторами яких є народні депутати України, здійснюється Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, який при цьому реалізовує і зовнішній контроль проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства, внесених Кабінетом Міністрів України та Президентом України. Комітет направляє проєкт на наукову та юридичну експертизу та за їх результатами приймає рішення щодо подальшої роботи із проєктом. Щодо Кабінету Міністрів України, то внутрішній контроль даного органу за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу проводиться на двох стадіях. На першій стадії сам розробник проєкту повинен встановити усі джерела європейського права, які мають відношення до сфери регулювання законопроєкту, та ті зобов'язання, які взяла Україна, а також провести порівняльно-правовий аналіз цих джерел та змісту законопроєкту. На другій стадії Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України здійснює організаційне, експертно-аналітичне та інформаційне забезпечення опрацювання проєкту нормативно-правового акта трудового законодавства України на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції. Щодо проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України, які подаються Президентом України, внутрішній контроль не здійснюється;

2) у структурі Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України функціонують спеціальні інституції, до компетенції яких належить здійснення внутрішнього контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу.

Так, у структурі Верховної Ради України функціонує Комітет з питань європейської інтеграції, до повноважень якого, окрім здійснення внутрішнього контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу, належить також зовнішній контроль проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства, внесених Кабінетом Міністрів України та Президентом України. Щодо Кабінету Міністрів України, то у його складі діє Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України, однією із функцій якого є контроль за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України Кабінету Міністрів України праву Європейського Союзу;

3) результат внутрішнього контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу є підставою для прийняття чи відхилення такого законопроекту.

За результатами внутрішнього контролю за відповідністю проєкту нормативно-правового акта трудового законодавства України праву Європейського Союзу його розробником складається довідка (мова йде про Кабінет Міністрів України), що передбачено пунктом 3 параграфу 35 Регламенту Кабінету Міністрів України [10], на підставі якої Секретаріат Кабінету Міністрів України робить висновок стосовно того, чи відповідає проєкт нормативно-правового акта трудового законодавства України праву Європейського Союзу. Секретаріат може прийняти рішення як про передачу законопроекту до Верховної Ради України, так і про його відхилення. При внутрішньому контролі за відповідністю проєкту нормативно-правового акта трудового законодавства України, ініціатором якого є народні депутати України, праву Європейського Союзу відповідне рішення одразу приймає Комітет з питань європейської інтеграції, але при цьому звернемо увагу на те, що врахування висновків Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції не є обов'язковим для подальшого розгляду законопроекту. Тобто проєкт нормативно-правового акта трудового законодавства України, ініціатором якого є народні депутати України, може бути прийнятий без проходження експертизи у Комітеті з питань європейської інтеграції.

Наступним видом контролю за відповідністю проєкту нормативно-правового акту трудового законодавства України праву Європейського Союзу, виділеним нами, є зовнішній контроль. Як нами встановлено у даній роботі, контроль за відповідністю проєкту нормативно-правового акта трудового законодавства України *acquis communautaire* у всіх випадках здійснюється Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції. А тому із цього впливає висновок, що дана інституція перевіряє на відповідність праву Європейського Союзу проєкти законів, зареєстровані в органі законодавчої влади нашої держави, ініціатором яких є не лише народні депутати України, а й Кабінет Міністрів України та Президент України. Тобто Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції є єдиним в Україні суб'єктом зовнішнього контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу. Законодавчу експертизу кожного проєкту нормативно-правового акта трудового законодавства України, ініціатором якого є Президент України, та кожного законопроекту, який пройшов перевірку Секретаріатом Кабінету Міністрів України, здійснює саме цей Комітет, який у відповідності з положеннями статей 93 та 103 Регламенту Верховної Ради України [9] має право здійснювати експертизу проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України на відповідність міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та надавати відповідний експертний висновок, а також направляти проєкти нормативно-правових актів трудового законодавства України до Кабінету Міністрів України для здійснення експертизи на предмет їх відповідності нормам, принципам, цілям та завданням Угоди про асоціацію [11].

Але при цьому варто звернути увагу на те, що врахування висновків Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції не є обов'язковим для подальшого розгляду

законопроекту. Іншими словами, результати зовнішнього контролю за відповідністю проекту нормативно-правового акта трудового законодавства України праву Європейського Союзу не є підставою для прийняття чи відхилення такого законопроекту, тому депутати можуть ними знехтувати. Як свідчать статистичні дані, наведені в аналітичному звіті Європейського інформаційно-дослідницького центру «Як забезпечити належну євроінтеграційну експертизу у вітчизняному законодавчому процесі?», у більшості випадків закони приймаються без проходження експертизи в Комітеті Верховної Ради України з питань європейської інтеграції. Наприклад, станом на 2015 рік лише 23 закони з 276, прийнятих на той момент Верховною Радою VIII скликання, пройшли експертизу в Комітеті [7, с. 17]. Із цього можна зробити висновок, що чинне правове регулювання зовнішнього контролю за відповідністю проектів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу суттєво уповільнює процес адаптації трудового законодавства України до *acquis communautaire*, адже на даному етапі будь-який законопроект, незважаючи на наявність процедурного та інституційного забезпечення адаптації трудового законодавства України до законодавства Європейського Союзу, може бути прийнятий без проходження ним експертизи на відповідність праву ЄС.

Отже, зовнішній контроль за відповідністю проектів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу характеризується наступними особливостями:

1) зовнішній контроль за відповідністю проектів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу здійснюється винятково щодо законопроектів, ініціатором яких є Президент України, та законопроектів, які пройшли перевірку Секретаріатом Кабінету Міністрів України.

Як нами встановлено, зовнішній контроль за відповідністю проектів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу, ініціаторами яких є народні депутати України, не здійснюється. Саме тому даний вид контролю обмежується впливом на законопроекти, ініціатором яких є Президент України, та законопроекти Кабінету Міністрів України. Щодо законопроектів Президента України, варто відзначити, що контроль, який здійснюється Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, є єдиним видом контролю, який проводиться стосовно них. Зовнішній контроль за відповідністю проектів нормативно-правових актів трудового законодавства України, ініціатором яких є Кабінет Міністрів України, здійснюється після того, як такий проект пройшов експертизу та оцінку Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України;

2) спеціальною інституцією, яка здійснює зовнішній контроль за відповідністю проектів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу, є Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції.

В усіх передбачених чинним законодавствах випадках контроль за відповідністю проектів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу здійснюється Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції. При цьому відносно законопроектів, ініціатором яких є Президент України, та законопроектів, які пройшли перевірку Секретаріатом Кабінету Міністрів України, такий контроль є зовнішнім;

3) урахування висновків, сформульованих за результатами зовнішнього контролю за відповідністю проектів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу, не є обов'язковим для розгляду законопроекту.

Як нами встановлено, більшість нормативно-правових актів приймаються в Україні без проходження експертизи в Комітеті Верховної Ради України з питань європейської інтеграції. Тобто на практиці зовнішнім контролем за відповідністю проектів нормативно-правових актів трудового законодавства України *acquis communautaire* може бути знехтувано взагалі. І це, на нашу думку, є однією із ключових передумов того, що вітчизняне трудове законодавство на сьогодні є лише частково адаптованим до законодавства ЄС.

Останнім виділенням нами різновидом контролю за відповідністю проєктів нормативно-правових актів трудового законодавства України праву Європейського Союзу є процедура, яка передбачає відсутність зовнішнього контролю та, відповідно, прийняття законопроекту без проходження ним експертизи в Комітеті Верховної Ради України з питань європейської інтеграції. Як нами відзначалось у даній роботі раніше, стаття 101 Регламенту Верховної Ради України [9] передбачає наступне: по-перше, Президент України або Верховна Рада України можуть визначити окремі законопроекти як невідкладні; по-друге, невідкладні законопроекти після завершення їх попереднього розгляду чи доопрацювання включаються до порядку денного найближчого пленарного засідання Верховної Ради і розглядається позачергово без проходження експертизи в Комітеті Верховної Ради України з питань європейської інтеграції. Тобто визначення законопроекту як невідкладного по суті унеможливує проведення зовнішнього контролю щодо його відповідності праву ЄС. Як свідчать статистичні дані, близько 68% законопроектів, прийнятих попереднім скликанням Верховної Ради, розглядалися із використанням скороченої «невідкладної» процедури [7, с. 17]. Таким чином, у більшості випадків проєкти нормативно-правових актів трудового законодавства України взагалі не проходять контроль на предмет їх відповідності праву ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Моніторинг законотворчої діяльності Верховної Ради: перші дві сесії IX скликання: веб-ресурс «Лабораторія законодавчих ініціатив». URL: <https://parlament.org.ua/2020/02/19/monitoring-zakonotvorchoyi-diyalnosti-verhovnoyi-rady-pershi-dvi-sesiyi-ih-sklykannya/> (дата звернення: 12.01.2020).
2. Підсумки 2019 року: за що голосували депутати Верховної Ради 9-го скликання: веб-ресурс «Чесно». URL: <https://chesno.org/post/3754/> (дата звернення: 15.01.2020).
3. Скільки законів ухвалила Верховна Рада у 2018 році: Парубій назвав кількість: веб-ресурс «24 канал». URL: https://24tv.ua/skilki_zakoniv_uhvalila_verhovna_rada_u_2018_rotsi_parubiy_nazvav_kilkist_n1088265 (дата звернення: 20.01.2020).
4. 3,5 роки Верховної Ради. Що зробили депутати за 3,5 роки в парламенті?: веб-ресурс «Громадянська мережа «Опора». URL: <https://longread.oporaua.org/try-z-polovynuju-roky-vr> (дата звернення: 11.01.2020).
5. 3 роки Верховній Раді. Результативна законотворчість: веб-ресурс «Громадська мережа «Опора». URL: <http://longread.oporaua.org/3-roky-vr-rezultativna-zakonotvorchist> (дата звернення: 09.01.2020).
6. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. Дод. до № 50. Ст. 375
7. Шевченко Л.М., Зелінська О. М. Як забезпечити належну євроінтеграційну експертизу у вітчизняному законодавчому процесі? (Policy Paper). К.: Європейський інформаційно-дослідницький центр, 2015. 21 с.
8. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
9. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 14-15. № 16-17. Ст. 133.
10. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950. Офіційний вісник України. 2007. № 54. С. 21. Ст. 2180.
11. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Міжнародний документ від 27.06.2014. Офіційний вісник України. 2014. № 75. Т. 1. С. 83. Ст. 2125.